

เรื่องนี้ชี้ไว้เพื่อให้ผู้ที่มุ่งแสวงหาคุณงามความดีอย่างแท้จริงซึ่งยังคงหลงเหลืออยู่ ให้นำไปคิดค้นหาความจริงให้ถึงที่สุด

หากมองอย่างละเอียดลึกลงไปถึงระดับหนึ่งน่าจะพบว่า การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน และถ้าเข้าใจ ได้กว้างอีกทั้งลงลึกย่อมไม่คิดว่าการเมืองอยู่ที่รัฐสภา รวมถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ และรัฐธรรมนูญเท่านั้น หากของจริงอยู่ในรากฐานจิตใจแต่ละคนอย่างปราศจากการเลือกรูปลักษณะและฐานะรวมถึงแนวคิดโดยแท้

เมื่อกล่าวถึงประเด็น "ชนกปักษิตหลังการเมืองไทย" จึงมีความหมายไม่ต่างไปจากการกล่าวถึง "ชนกปักษิตหลังคนในสังคมไทย" แต่ขณะที่คนจำนวนไม่น้อยกำลังถูกกระแสน้ำแห่งความสับสนในทางการเมือง จึงควรที่จะเริ่มต้น ณ จุดนี้แต่คงไม่มีคติอยู่เพียงแค่นี้ หากมีเจตนาชี้ให้มองออกสู่มุมกว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อหวังมุ่งสู่รากฐานซึ่งย้าถึงอิสรภาพอย่างแท้จริง

สิ่งใดก็ตามซึ่งปกติก้อยู่ด้านหลัง ถ้าเราแค่มองไปข้างหน้าด้านเดียวย่อมไม่อาจเห็นได้ คำกล่าวนี้น่าจะถือเป็นสังขารที่พิศุจน์ได้อยู่ในตัวเองแล้ว ในเมื่อมนุษย์มีทั้งร่างกายและจิตใจ สิ่งซึ่งกล่าวแล้วอาจใช้ได้ทั้งสองด้าน หากเป็นด้านจิตใจถ้ามีการหยุดเพื่อตั้งสติ แล้วหวนกลับมามองสู่อีกทิศทางหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังเพื่อหวังพบทวน แม้ซึ่งวงซึ่งผ่านพ้นมาแล้วจะมีชนกปักษิตอยู่ย่อมช่วยให้มองเห็นได้รอบด้าน จึงมีโอกาสปลดปล่อยได้ไม่ยาก

ทุกวันนี้ไม่ว่าจะมองปัญหาใด มักสะท้อนพฤติกรรมออกมาให้รู้ได้ชัดเจนว่า มองเห็นกันแต่ปลายเหตุหรือไปเพียงเปลือกนอก ดังนั้นจึงพยายามแก้ไขปัญหาก็ยังทำให้เกิดเป็นปัญหาหนักมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ เพราะปรากฏผลซึ่งอาจเรียกว่า **จับต้นชนปลายไม่คิด** ไม่ว่าเรื่องอนุรักษ พัฒนา แม้กระทั่งเรื่องการเมือง ดังเช่นภาพที่เห็นได้ครั้งแล้วครั้งเล่าว่า พอรู้ว่าจะมีการเลือกตั้งแน่ ก็เริ่มไต่ยื่นโหมโรงทันทีว่า ใครอยากให้เป็นประธานาธิบดีก็ต้องไปเลือกตั้ง แต่มองอาจมีข้ออ้างต่อไปอีกว่า **ไม่เช่นนั้นจะให้คนดีเข้าไปอยู่ในสภาได้อย่างไร ?**

หลังจากไต่ยื่น ทำให้ต้องนำไปคิดค้นหาความจริงต่อไปอีกว่า **เออ-คือแล้ว ยิ่งออกมาเลือกตั้งกันเยอะ ๆ ก็ยิ่งเป็นโอกาสผลักดันให้บ้านเมืองถึงจุดพังเร็วขึ้น** แล้วจะได้เกิดใหม่ทั้งระบบโดยที่หวังว่า ควรจะดีกว่าเก่า หรืออาจกล่าวว่า **ปล่อยให้ธรรมชาติมีโอกาสชำระล้างตัวเองไปให้หมดเสียก่อน แล้วจึงค่อยหวังของใหม่ที่ดีกว่า** ซึ่งในความจริงอาจเป็นเพราะคนมาถึงจุดซึ่งรู้อยู่แล้วว่า คงไม่มีบุคคลใดหรือคนกลุ่มไหนจะใช้อำนาจเพื่อหวังเปลี่ยนแปลงคนและสังคมได้อย่างถึงรากฐาน และสิ่งซึ่งทำกันมาแล้วก็นำมาคุยกันไปอย่างนั้นเองแล้วก็จบไปเป็นธรรมชาติเช่นกัน

บางคนอาจมีคำถามอยู่ในใจว่า เหตุใดคนจึงคิดเช่นนั้น คงต้องอธิบายกันอย่างตรงไปตรงมาว่า บนพื้นฐานสังคมปัจจุบัน โดยที่กลุ่มบุคคลผู้ขึ้นไปสู่อำนาจส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงออกให้อ่านได้ถึงความจริงใจในการพัฒนาการศึกษาคนระดับล่างซึ่งไม่ใช่ให้คิดเลขเรียนหนังสือเก่ง แต่ให้มีความเฉลียวฉลาดสามารถรู้เท่าทันคนอื่นและถือรากฐานตัวเองมั่นคงอยู่กับสังคม แต่กลับยังนำเอาวัตถุเข้าไปเผยแพร่ส่งผลมอมเมาภูมิปัญญาหนักมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ยิ่งถูกห้ำหั่นเหยียดและล่อหลอกให้ออกมาเลือกตั้งกันมาก ๆ ก็เท่ากับผลักดันและล่อเหยียดออกมาให้คนในกลุ่มซึ่งคอยจับจ้องฉวยฉลากโอกาสสุริโยคคนอื่นด้วยวัตถุและเงินได้รับประโยชน์กว้างขวางยิ่งขึ้น

ดังนั้นยิ่งออกมาเลือกตั้งกันมาก ๆ ก็เท่ากับว่า ช่วยให้คนไม่บริสุทธิ์ได้มีโอกาสเข้าไปนั่งในสภาและมุ่งสู่อำนาจบริหารประเทศเพิ่มปริมาณยิ่งขึ้นไปอีกใช่หรือไม่ ถ้าหากไม่ลั่นนำเอาสิ่งที่ปรารถนา ในช่วงหลัง ๆ มีการ **ซื้อเสียงรุนแรงยิ่งขึ้น** มากคึกโครม และไม่ใช่การคิดบนพื้นฐานที่มุ่งออกจากตัวเอง เพื่อหวังว่าจะได้ช่วยให้มองเห็นความจริง ไม่เช่นนั้นแล้ววิถีการเปลี่ยนแปลงของสังคมย่อมไม่หยุดแค่นี้แต่จะยิ่งรุนแรงขึ้นไปอีก

เราน่าจะเข้าใจได้แล้วหรือยังว่า การจะเป็นประชาธิปไตยได้มากน้อยแค่ไหน **จริง ๆ แล้ว**

ขึ้นอยู่กับว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมมีรากฐานมั่นคงอยู่กับความเป็นตัวของตัวเอง หรือที่อาจเรียกว่านิสัยจะ ได้มาก น้อยแค่ไหน หากเรามองอย่างตื้นเขินและเห็นได้แต่เพียงประเด็นที่ว่า มีคนไปเลือกตั้งมากน้อยแค่ไหน แล้วก็นำเอา สื่อในด้านวัตถุมานำใช้เป็นเครื่องมือประโคมโหมก้นใหญ่ ทำให้รู้สึกสงสารชาวบ้านซึ่งนับวันจะมีโอกาสผูกเกิดได้ยาก ยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

หากยังเป็น เช่นนี้ต่อไปก็คงมองเห็นภาพทิศทางซึ่งมีโอกาสนำไปสู่ภาวะสิ้นชาติสิ้นแผ่นดินซึ่งคนท้องถิ่นควรอยู่ อย่างภาคภูมิใจจนถึงชั่วลูกหลานเหลน และบอกได้โดยไม่ต้องอาศัยหมอดูว่า เหตุการณ์บ้านเมืองน่าจะมีมองค่า ความรุนแรงสูงขึ้นเป็นลำดับ เพียงรอคอยต่อไปว่าอะไรจะเกิดขึ้นถึงที่สุดเมื่อใดและเกิดจากสาเหตุอะไรเท่านั้น แต่ ถ้ามีอีกด้านหนึ่งซึ่งคิดว่ามันเป็นสังขรณ์ของสังคมที่ยั่งยืนบนพื้นฐานลักษณะนี้ ก็คงเข้าใจได้อยู่แล้วจึงไม่รู้ลึกลงอะไร มากไปกว่าการหยั่งรู้ถึง เหตุและผลให้ลึกซึ้งที่สุดสำหรับช่วงชีวิตนี้ ก็น่าจะพอเหมาะพอสมควรแล้ว

ดังนั้น เราควรกำหนดคสดีตัวเอง เพื่อหวนกลับไปทบทวนสู่อดีตแล้วจะพบความจริงว่า คนส่วนใหญ่ในสังคม- ไทยโดยเฉพาะเน้นกลุ่มซึ่งขึ้นไปถืออำนาจระดับสูงในแต่ละยุคสมัย เริ่มมีรากฐานตกอยู่ในสภาพย่ำแย่รูปแบบของ วัตถุ ที่ชนต่างถิ่นต่างชาติภาษานำมา แสพพรโดยเหตุที่ไม่อาจเห็นได้ลึกซึ้งถึงพิษภัย มาตั้งแต่ยุคประวัติศาสตร์ เพียงแต่ช่วง เริ่มแรกยังมีผลน้อยอยู่ แต่น้อยก็ย่อมเปลี่ยนแปลงมาเป็นมากได้ไม่ยากหากยังไม่อาจหยั่งรู้ถึงความ ความจริงได้ ซึ่งจริง ๆ แล้วคนผู้นิยมอำนาจย่อมตกอยู่ในสภาวะที่เรียกว่า มีความไม่รู้ เป็นธรรมชาติอยู่ในราก ฐานแล้ว

แต่ผู้ซึ่ง เข้าถึงระดับหนึ่ง ย่อมรู้ว่า คนในสังคมไม่ว่ายุคไหนหาใช่เป็นเช่นนั้นไปเสียทุกคนไม่ และส่วน ที่ยังหลงเหลืออยู่ซึ่งเป็นส่วนน้อย ดังเช่นที่ขณะนั้นก็นำมาปรารภกันว่า "คนคืออยู่ไม่ได้" กับคำกล่าวซึ่งเราได้ยินกัน มาแล้วเป็นช่วง ๆ ว่า "กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี" หากนำมามองย้อนกลับคงเกิดคำถามว่า "เหตุใดจึงมีคำกล่าวใน ลักษณะนี้เกิดขึ้น ถ้าอีกด้านหนึ่งไม่ตกอยู่ในสภาพแย่งไปเรื่อย ๆ" เพราะเหตุว่า "ถ้าไม่มีคนไม่ดีก็ย่อมไม่มีคนดี" เราจึงถือว่าหลักการคิดการมองลักษณะนั้นน่าจะช่วยให้ เข้าใจถึงสังขรณ์ของสังคมได้ไม่ยาก

แม้มาถึงช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ในรัชการที่ 5 ซึ่งปรากฏผลงานสำคัญถึงระดับ ประวัติศาสตร์ของโลกโดยที่ "ทรงประกาศเลิกทาส" และพบว่าทรงบันทึกเพิ่มเติมไว้ด้วยข้อความทำนองว่า "แม้- เสนาบดีของข้าพเจ้าจะไม่เห็นด้วย ข้าพเจ้าก็จะคัดลึงใจหา" ย่อมสะท้อนให้ทราบถึงพระราชหฤทัยซึ่งมุ่งมั่น อีกทั้ง ทรงเชื่อในพระบารมีที่สั่งสมไว้แล้ว และได้สะท้อนให้เห็นถึงศิลปะในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งถูกธรรมชาติของสังคมกำหนด ให้ผลงานต้องตกอยู่ในสภาพ "ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล" ซึ่งในช่วงถัดมาจนถึงปัจจุบันย่อมเห็นได้ทุกเรื่อง

ถ้าจะกล่าวว่ ชนชั้นเล่นมักถูกบักคิหลังชีวิตคนส่วนใหญ่ในสังคมไทย เป็นธรรมชาติมาแต่ยุคประวัติศาสตร์แล้ว ก็คงไม่น่าจะปฏิเสธได้ จึงทำให้คนส่วนใหญ่นิยมและ เชื่อว่า "อำนาจเป็นสิ่งวิเศษศักดิ์สิทธิ์" ไม่ว่าจะนำมาใช้เพื่อตัว เองหรือแม้ เชื่อว่า เพื่อคนอื่น เพราะความไม่รู้ ดังนั้นอิทธิพลของ เงื่อนไขดังกล่าวจึงกำหนดให้คนเหล่านั้นมองเห็นปัญหา ต่าง ๆ ได้แต่เพียงด้านปลายเหตุ ทำให้แย่งชิงกันเข้าไปสู่รัฐสภา ไม่ว่าจะเข้าไปเป็นวุฒิสมาชิกหรือ ส.ส. หาก มองได้ถึงสังขรณ์ซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานคน

ซึ่งจริง ๆ แล้วหาใช่แนวทางอันแท้จริงซึ่งสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหานั้นได้อย่างได้ผลไม่ แต่คนเหล่านั้น ถูกธรรมชาติในตัวเองตรึงไว้ ทำให้ไม่อาจหวนกลับมามองสู่อีกด้านหนึ่งได้ แต่ก็คงไม่ใช่ทุกคนโดยที่อาจมีบางคนหยั่ง รู้ได้ ถึงในภายหลังก็จะถอยออกมาและได้บทเรียนอันล้ำค่า บางคนก็ถูกเปลวเพลิงเผาไหม้ไปในที่สุดดังเช่นแมลง เม่า ซึ่งมนุษย์จริง ๆ ย่อมเข้าใจว่านั่นคือธรรมชาติของชีวิตลักษณะหนึ่ง

ดังนั้น หากเริ่มหันมองเพียงแค่ว่าจากช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 โดยคนกลุ่มหนึ่งซึ่ง ลงมือปฏิบัติการประกาศว่าจะเปลี่ยนจากสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นประชาธิปไตย ถ้าสามารถคั้งสติช่วยให้มองเห็น

ได้ลึกซึ้งกว่านั้น รวมถึงแยกแยะเหตุและผลที่ซับซ้อนออกจากกันให้รู้ได้ชัดเจนว่า ขณะนั้นรากฐานความเข้าใจก็ตื่นขึ้นแล้ว จึงให้นำเอาการปฏิบัติมาใช้เป็นเครื่องมือ

และทำให้เชื่อได้ชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีก ในเมื่อทราบถึงความรู้สึกของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่างที่ทรงมอบพระราชอำนาจให้ในท่านองว่า ข้าพเจ้าขอมอบอำนาจของข้าพเจ้าให้กับประชาชน แต่หาใช้ให้กับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกในพระราชหฤทัยให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ทรงมองประชาธิปไตยอย่างไร โดยที่ทรงห่วงใยคนระดับล่างซึ่งยังขาดความพร้อม อีกทั้งทรงคาดการณ์ถึงปัญหาในอนาคตไว้ล่วงหน้าแล้ว

ครั้งมาถึงช่วง รสช. ปฏิวัติ โดยเหตุที่ผู้เขียนเรื่องนี้พร้อมภรรยา กำลังอยู่ในครอบครัวเพื่อนชาวต่างชาติ ณ หมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในต่างประเทศ ทันทีที่ได้ยินโทรทัศน์ประกาศข่าวเมืองไทยว่ามี การปฏิวัติโดยให้เหตุผลว่า ทางการปฏิวัติเพราะต้องการให้ประเทศเป็นประชาธิปไตย เขาหัวเราะอยู่ในลำคอ เสมือนมองเห็นแนวคิดที่ยังเป็น เรื่องตลกขบขัน ซึ่งจริง ๆ แล้วสภาพเช่นนี้ เราเริ่มเห็นได้ตั้งแต่ช่วงประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครองมาจนกระทั่งถึงขณะนี้ หากไม่มีคดีอยู่เพียงรูปแบบซึ่งปฏิวัติโดยทหาร แต่มุ่งไปยังรากฐานที่นิยมอำนาจ

จากภาพที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ถ้าสามารถมองเห็นภาพรวมและมองได้จากรากฐานความรู้สึกซึ่งลึกซึ้งถึงระดับหนึ่ง นำรู้ได้ว่า รากฐานประชาธิปไตยอยู่ที่คุณธรรม และคงไม่ใช่เพียงคุณธรรมจากปากว่าแต่อ่านได้จาก การนำปฏิบัติจากธรรมชาติภายในรากฐานจิตใจแต่ละคน ไม่เช่นนั้นแล้วอาจมีคำขวัญปรากฏออกมาจากปากพูดหรืองานเขียน แต่ในด้านนำปฏิบัติกลับสะท้อนให้เห็นภาพสวนทางกันมาแล้วโดยตลอด จึงทำให้ท่านได้ว่าเลือก นอกเป็นประชาธิปไตย แต่ในรากฐานซึ่งเป็นสิ่งกำหนดทิศทางจริง ๆ นั้น เรากำลังมุ่งไปสู่อะไรในที่สุด

อนึ่ง บุคคลผู้ยืนอยู่ในมุมซึ่งละลกลีเลสได้ถึงระดับหนึ่งย่อมเห็นเองว่า การที่ยังคงมีกระแสนำเอาภาพการ เลือกตั้งซึ่งเป็นเพียง เครื่องมือลักษณะหนึ่งที่เมืองฝรั่งใช้กันมาก่อน เข้ามาประกอบพฤติกรรมทั้งยึด เยียดและล่อ หลอกแกมบังคับคนระดับล่างซึ่งจริง ๆ แล้วคือฐานของประชาธิปไตยให้มีผลต่อจิตใจโดยที่บ้างก็ยอมบ้างก็ต้องจำใจ และตกเป็นเหยื่อการใช้เงินใช้วัตถุ รวมถึงใช้ภาพวาดซึ่งคนคิดว่าสวยหรู และใช้อิทธิพลทุกรูปแบบจากคนระดับบน ก็เสมือนสร้างแนวร่วม เพื่อต้อนรับ ข้าราชการ เสือร้าย

จะว่าเปรียบคุณงามความดีไม่จำเป็น หากเป็นสิ่งที่กินหัวใจตัวเองน่าจะชัดเจนกว่า หรืออาจเห็นว่า นี่คือ สภาพสังคมที่กำลังทำลายตัวเอง แต่คนที่ไม่อาจมองเห็นตัวเองได้ย่อมมองไม่ถึงเป็นธรรมชาติในรากฐานอยู่แล้ว

ถ้ามองได้ถึงรากฐานประชาธิปไตยจริงน่าจะพบว่า คือรากฐานเดียวกันกับธัมมะ ซึ่งเป็นสิ่งมีอยู่แล้วเป็น ธรรมชาติในทุก ๆ คน เพียงแต่ขาดการทวนกลับมองสู่ด้านหลังและพิจารณาเพื่อให้มีโอกาสเห็นได้เท่านั้น และสิ่ง ดังกล่าวก็คือ ความรัก ความจริงใจและมีเมตตาธรรม เน้นที่การนำปฏิบัติ เพื่อสร้างความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ โดยเป็นความสัมพันธ์สู่คนระดับล่าง รวมถึงเยาวชนคนรุ่นหลัง

หากใครพบของจริงได้ย่อมมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการเมืองที่กำลังมีแนวโน้มหนักมากยิ่งขึ้น รวมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมที่ดี ปัญหาจรรยาบรรณที่ดี และปัญหาอื่น ๆ ให้ทุกเรื่อง โดยที่เชื่อว่าเกิดจากรากฐานเดียวกันหมด

ดังนั้น ชนักซึ่งปักติดหลังบ้านเมืองอยู่ในขณะนี้จะมีโอกาสถอนออกได้ ถ้าแต่ละคน เริ่มต้นเข้าใจตัวเอง เพราะแท้จริงแล้วปัญหาต่าง ๆ อยู่พื้นที่ทั้งหมด แม้ เริ่มต้นจากสิ่งซึ่งอยู่ใกล้ตัวใกล้ใจที่สุดในช่วงที่กำลังมีการประกาศเลือกตั้งก็คือ ละลกลีเลสความสนใจในตัวบุคคลผู้ซึ่งถือโอกาสออกมาแสดงมายาภาพในช่วงนี้ให้น้อยลง แต่กลับนำมาพิจารณาเพื่อหวังเรียนรู้ให้ลึกซึ้งถึงสิ่งซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐาน เช่นที่ เรียกกันว่า "ธาตุแท้ของคนที่" กับอีกด้านหนึ่งคือ ตนเองศิริวิรู้งปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ในสิ่งที่ตั้งมาอย่างเสมอต้นเสมอปลายโดยปราศจากการถือพรกดขี่พวก เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันมิให้จิตใจตก จำต้องตกลงไปสู่ห้วงแห่งมายาภาพเหล่านั้นด้วย แล้วทุกอย่างก็จะเป็นไปตามกฎธรรมชาติด้วยตัวของมันเอง.

๗ ตุลาคม ๒๕๓๗